

KSCB092

FAŠIZMUS
A JEHO ŠPECIFIKÁ V EURÓPE A
ÁZII

Jakub Drábik

Jaro 2022

FAŠIZMUS PO R. 1945

FAŠIZMUS PO R. 1945

- Po r. 1945 – fašizmus vo vyložene nepriateľskom prostredí – oba bloky, východný (komunistický) aj západný (kapitalistický/demokratický) brali svoju legitimitu od porážky fašizmu vo vojne, stavali na antifašizme
- Fašizmus musel nájsť spôsob ako prežiť: rôzne mutácie a taktiky/stratégie prežitia
- V zásade sa po vojne vytvorili tri základné formy, do ktorých fašizmus zmutoval:

TRI MUTÁCIE FAŠIZMU

- 1. pôsobenie na absolútnom okraji politického spektra (malé skupinky, groupuscules skutočných fašistov – revolučných nacionalistov, ktoré prakticky nemajú šancu získať moc)
 - 2. intelektuálne fantazírovanie, utiahnutie sa do úzadia bez výraznejších politických ambícií (podivíni)
 - 3. rôzne formy radikálnej pravice, čo vlastne viedlo k zániku fašizmu – radikálna pravica nie je fašistická; tu treba zároveň zdôrazniť, že nie všetky krajne pravicové strany vzišli z medzivojnového fašizmu,
-
- Ďalšie taktiky/stratégie:
 - Eurofašizmus/internacionalizácia fašizmu
 - Metapolitizácia fašizmu

NEOFAŠIZMUS

- Jadrom ideológie podobne ako pri fašizme, snaha o mýtické znovuzrodenie národa
- Ale - iné témy, iné formy
- Kľúčové témy: ultranacionalizmus, autoritárstvo, odmietanie liberálneho individualizmu, marxizmu a ďalších ľavicových ideológií, xenofóbia a často tiež populizmus a odmietanie prisťahovalectva.

NEONACIZMUS

- priamo z nacistickej ideológie preberá jej rasistické teórie spolu s totalitnými ideami
- nahradenie súčasnej spoločnosti novým poriadkom založeným na ideách medzivojnového nacizmu a Adolfa Hitlera
- funguje ako konšpiračná teória ktorej základom je predstava, že Židia a židovské sily, ktoré sa snažia kontrolovať svet, sú existenčným nebezpečím pre národ i civilizáciu

NEONACIZMUS

- Charakteristické pre neonacizmus sú xenofóbia, rasizmus, homofóbia, antisemitizmus, ultranacionalizmus, nenávisť k menšinám či Rómom, anti-liberalizmus a anti-komunizmus a pomerne časté je tiež popieranie Holokaustu
- Veľmi málo hnutí a v drvivej väčšine absolútne bezvýznamných
- Medzinárodná spolupráca: nacionalizmus -> biela rasa

FAŠIZMUS PO VOJNE

- Kľúčové pri rozoznávaní a definícii: exoterický a ezoterický apel (Roger Eatwell) resp. frontstage a backstage (Cas Mudde) – fašisti hovoria navonok, na verejnosti, čosi iné než čo je ideológiou hnutia
- Ezoterický apel: to, čo si hovoria fašisti medzi sebou, v uzavretých kruhoch
- Exoterický apel: to, čo fašisti považujú za vhodné povedať na verejnosti
- Dá sa to považovať aj za rozdiel medzi politickým programom („sľúbia čokoľvek,“ skrývajú pravú ideológiu) a ideológiou (skutočné presvedčenie)

FAŠIZMUS PO VOJNE

- Mnoho strán v Nemecku po vojne – Socialistická ríšska strana (Sozialistische Reichspartei, SRP) z bývalých nacistov
- V Taliansku najväčšie neofašistické hnutie – Talianske sociálne hnutie (Movimento Sociale Italiano, MSI) – fungovalo až do 90. rokov
- Po svete od r. 1945 dodnes množstvo drobných hnutí - groupuscules

MSI & SRP

GROUPUSCULES

- Groupuscules – drobné, skutočne neofašistické, alebo neonacistické skupiny/hnutia
- Drvivá väčšina absolútne marginálne a s minimom členov, nemajú masový apel
- Často sa organizujú na internete – sociálne siete, uzavreté fóra apod.
- Veľká časť z nich teroristické organizácie (National Action v Británii zakázaná, dokázateľne chystala teroristické útoky)
- Vo výnimočných prípadoch s stanú masovými hnutiami – CasaPound v Taliansku cca 6000 členov

GROUPUSCULES

GROUPUSCULES: ATOMWAFFEN DIVISION (USA+SVET)

GROUPUSCULES: NIPSTERS (DE)

GROUPUSCULES: NATIONAL ACTION (UK)

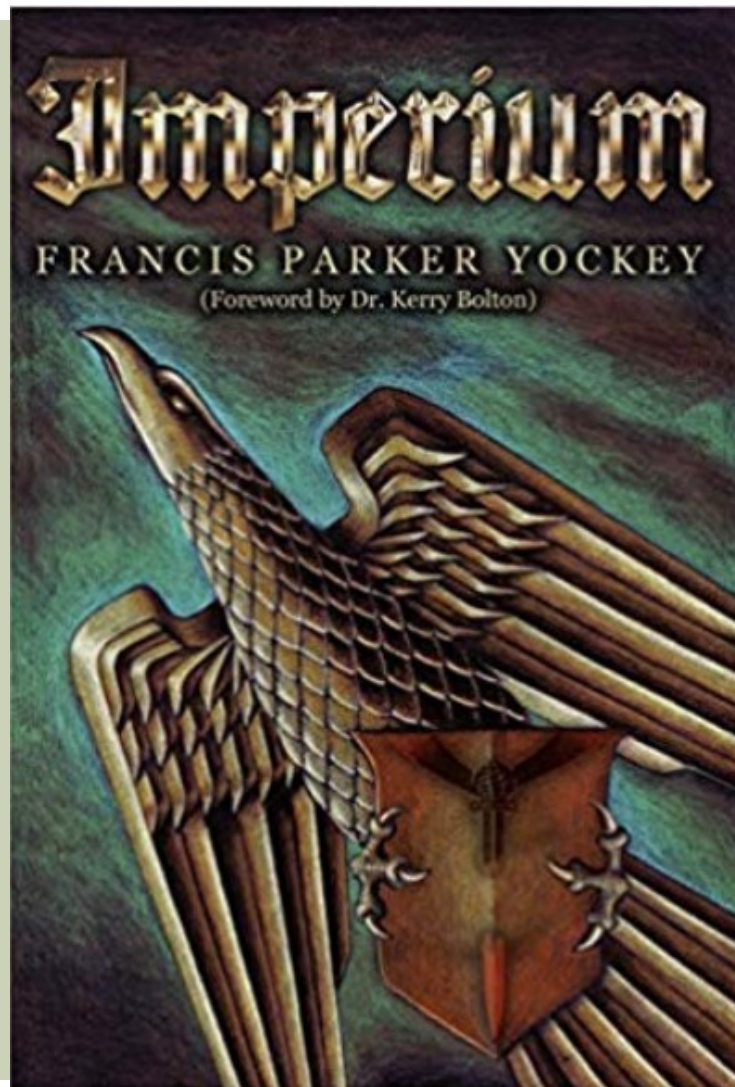

PODIVÍNI

- Časť fašistov po vojne – naďalej presadzovala fašistické ideály, buď otvorene, alebo pod iným názvom
- Takmer žiadny reálny vplyv v tej dobe, udržiavali ale „pochodeň“ = šírili myšlienky, udržiavali myšlienky na žive, ovplyvnili ďalšie generácie
- Niektorí – „eurofašizmus“ – snaha o vytvorenie fašistickej Európskej únie, fašistických Spojených štátov európskych (badateľné ku koncu vojny u Waffen SS, ktoré podľa propagandy „bránili európsku civilizáciu pred bolševickými hordami“) – ako protiváhu, „tretiu cestu“ medzi kapitalizmom a komunizmom – najmä Oswald Mosley & spol.

PODIVÍNI

- Francis Parker Yockey (1917 – 1960) jeden z najzaujímavejších
- Európske impérium proti USA a ZSSR, neskôr nacionálny bolševizmus – dodnes časť eu. krajnej pravice čerpá z jeho myšlienok
- Aj ďalší – Leon Degrelle, Maurice Bardèche...

UNITED STATES OF EUROPE

Speech in Trafalgar Square, London, on Sunday, July 1st, 1956
by

SIR OSWALD MOSLEY

Crowds line the pavement above the crowded Square, while others pack the balconies of the National Gallery behind the roadway from which the photograph is taken. The great crowd stood firm through a downpour of rain to hear Mosley speak for an hour.

EUROFAŠIZMUS

INTERREGNUM

- Fašizmus ako alternatívna forma vlády totálne zlyhal, priniesol devastáciu a smrť, ideológia, ktorá ma v sebe zabudovanú genocídnu podstatu = očista národa nevyhnutne znamená agresívnu politiku voči istým etnickým skupinám
- Mnohí ideológovia ale presvedčení, že nie je koniec, že fašizmus ešte neprehral a že povstane ako Fénix z popola
- Medzi najvýznamnejších patrili Armin Mohler (1920 - 2003) a Julius Evola (1898 - 1974)

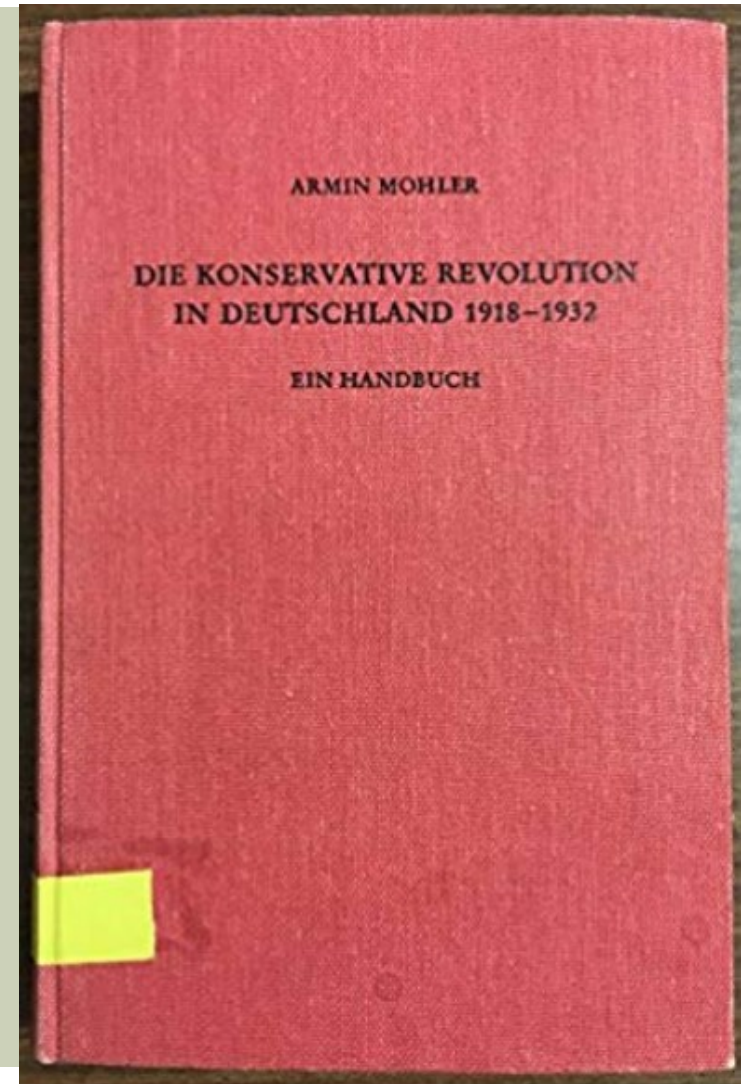
INTERREGNUM

- Armin Mohler (1920 - 2003)
- Obdivoval Oswalda Spenglera, počas vojny snaha dostať sa do SS - neúspešná
- 1949 pod vedením významného nemeckého filozofa Karla Jaspersa práca *Die Konservative Revolution in Deutschland 1918-1932*

INTERREGNUM

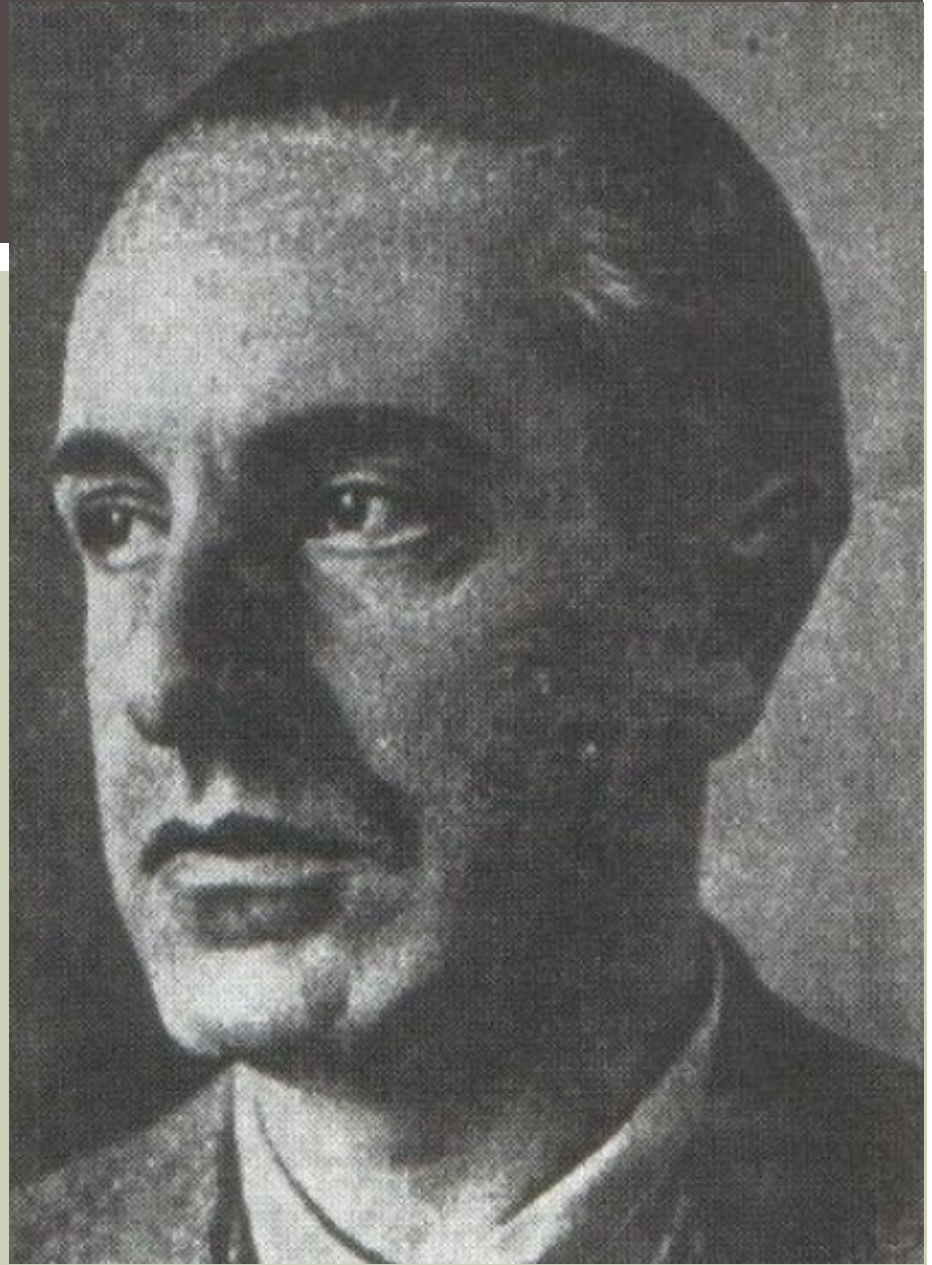
- Okrem iného Mohler prišiel s myšlienkou, že po smrti Mussoliniho a Hitlera je Európa a svet v akomsi medziobdobí – INTERREGNUM (medzi kráľovstvami)
- Jedno kráľovstvo už bolo (Tretia ríša), ale zlyhalo
- Nové kráľovstvo ale príde – fašisti majú pracovať na príprave pôdy pre tento príchod

JULIUS EVOLA

- Julius Evola (1898 - 1974)
- Potomok sicílskej šľachty, katolícka konzervatívna výchova + od mala záujem o filozofiu
- Najprv Taliansko – málo radikálne, prešiel k SS
- Jeden z najvýznamnejších neofašistických intelektuálov

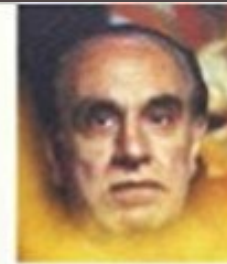

JULIUS EVOLA

JULIUS EVOLA

- V roku 1961 kniha „Jazdiť na tigrovi“ – akýsi filozofický návod pre neofašistov
- „pravý štát, hierarchický a organický štát leží v ruinách“
- „prestať sa zaujímať všetkým, čo sa dnes nazýva "politikou" (...) držať si neodvolateľný vnútorný odstup od tejto [modernej] spoločnosti a jej hodnôt.“

JULIUS
EVOLA

CAVALCARE LA TIGRE

Con un saggio
introduttivo di
STEFANO ZECCHI

MEDITERRANEE

JULIUS EVOLA

- Demokracia je tiger, fašisti sa nemajú nechať zožrať, ale na tohto tigra vyskočiť a jazdiť na ňom, kým sa neunaví
- Inšpirácia starý príbeh z hindštiny (Evola fascinovaný východnou filozofiou)

JULIUS EVOLA

- = fašisti majú používať na boj proti demokracii jej vlastné prostriedky (jazdiť na tigrovi) – obhajovať sa slobodou slova a prejavu apod., a postupne nahlodať jej hodnoty – potom, keď bude tiger unavený, majú ho zabiť
- Fašisti „aristokrati ducha“
- Velebil kamikadze – obeta za vyšší ideál – to isté mali robiť i fašisti

JAZDA NA TIGROVI

- V praxi inšpirácia Evolom napr. MSI v roku 1969 po smrti Micheliniho na čelo dostal znova Giorgio Almirante
- Stratégia „dvojtvárnosti“ (*strategia del doppio binaro*)
- „Späť do budúcnosti“ (*Nostalgia dell'Avvenire*)

JAZDA NA TIGROVI

- Podľa Almiranteho mali talianski fašisti prestať otvorene velebiť fašizmus a Mussoliniho – neprináša im to zisky
- Naopak, mali sa prezentovať ako vlastenci, patrioti, konzervatívci, prípadne dobrí kresťania apod.
- Kresťanská demokracia vyhrávala v Taliansku voľby od r. 1948, Taliansko silne katolícka krajina – fašisti to mali využiť a prebrať katolícke témy (proti LGBT, proti potratom, za tradičnú rodinu apod.) a symboliku (na pochodoch už nie vlajky s faš. symbolikou ale kríže a Panna Mária)

JAZDA NA TIGROVI

- Zároveň, aby bolo pre „hardcore jadro“ členstva strany jasné, že strana sa v skutočnosti nezmenila, len sa navonok tvári (exoterický vs. ezoterický apel/frontstage vs. backstage) – mali sa používať rôzne skryté symboly
- Číselná symbolika, citáty Mussoliniho, ktoré bežná populácia nepoznala, no neofašistické kruhy áno apod.
- Dôležitý tiež antikomunizmus – aj konzervatívna pravica presadzovala = zjednocujúci prvok
- Spočiatku prinieslo úspech, vo voľbách 1972 8,7%

METAPOLITIZÁCIA

- Ako „jazdiť na tigrovi?“ – tzv. „metapolitizácia fašizmu“
- Zmyslom metapolitizácie fašizmu je zmeniť atmosféru v spoločnosti i kultúre tak, aby sa pripravila pôda pre príchod fašizmu
- aby sa témy, ideológia a myšlienky fašizmu stali prijateľnými = zlikvidovať hodnotový systém liberálnej demokracie a presvedčiť ľudí, že myšlienky fašizmu (nikdy samých seba neoznačujú za fašistov – striktné!) sú prijateľné a fajn
- Oponentov označiť za fašistov, seba za antifašistov

METAPOLITIZÁCIA

- Jedna z techník – popieranie/zmierňovanie nacistických zločinov, snaha o neprijateľný historický revizionizmus
- „ved' Hitler/Mussolini“ nebol až tak zlý
- Paul Rassinier, Thies Christophersen, Gerhard Frey (popierači holokaustu)
- Relativizovanie viny: spojenecké bombardovanie/sovietske znásilňovanie – tiež zločiny/ešte horšie zločiny než nacizmus
- Významná i neofašistická/neonacistická hudba – šíriť myšlienky pomocou hudby a textov piesní

METAPOLITIZÁCIA

Judge brands David Irving a Holocaust denier who falsified the facts to exonerate Hitler

Racist historian faces £2m bill for libel defeat

By Neil Tweedie

DAVID IRVING, the historian and author, was facing financial ruin last night after defeat in his libel action against an American woman who accused him of denying the existence of the Holocaust.

A High Court judge branded him a racist, antisemitic and associate of neo-Nazi extremists who falsified history in order to dispute the existence of the gas chambers and exonerate Hitler from involvement in the mass murder of Jews.

Mr Irving, 42, the author of some 30 works, faces a legal bill of about £2 million for the three-month trial. Sir Justice Gray, who decided the case without a jury, warned him that he would be held liable for most of the costs.

The verdict was applauded by Jewish groups around the

Deborah Lipstadt, 'victim'

world but he also claimed that the Holocaust did not occur, but did question the number of Jewish dead and denied their systematic extermination in gas chambers.

and racist and that he associates with right-wing extremists who promote anti-Semitism.

Prof Lipstadt and Penguin had failed to justify some al-

leged views on the treatment of historians and other expert witnesses called by the defence. "Their experts were speaking a load of baloney, but more so than the rest," he said.

Mr Irving, whose work as a military historian was praised by the judge, said he would not be able to meet the costs. He plans to appeal.

His flat in Markham, west London, is believed to be heavily mortgaged, and his opponents believe Mr Irving might move to America.

He said: "Why is everyone talking about money? I'm not interested in money. It is all about reputation."

Prof Lipstadt, 51, who did not testify, said: "I feel incredibly vindicated by the judge's ruling."

"It was an incredible relief. It went further in talking about Irving than I did. It

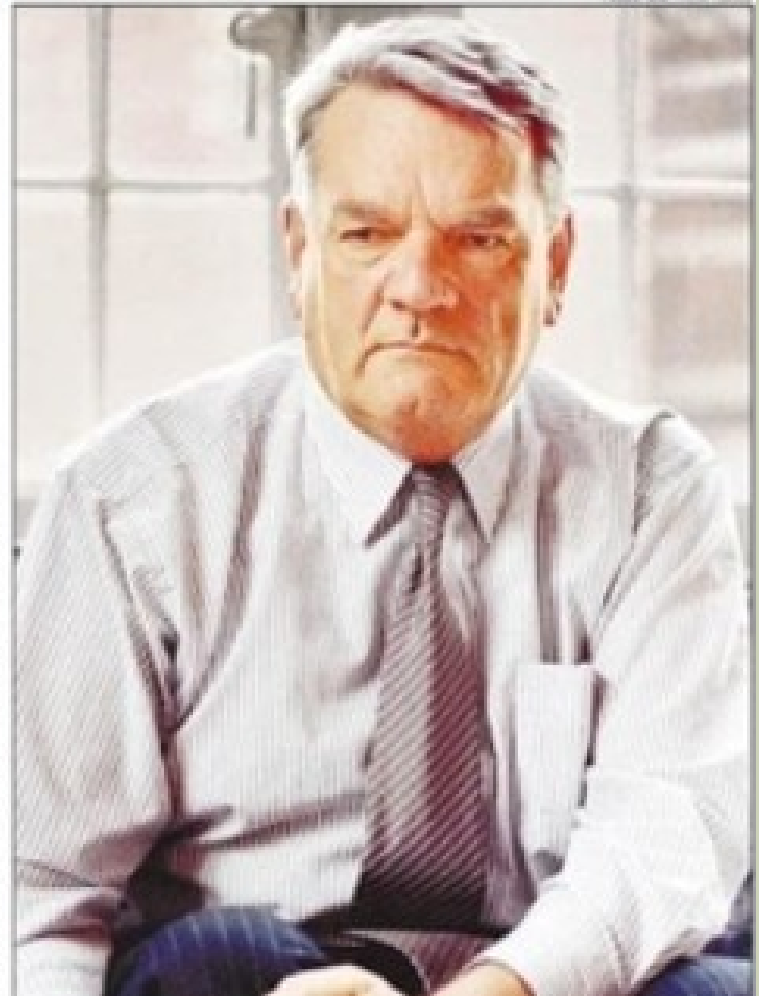

PHOTO: GUY LAWRENCE/REUTERS

METAPOLITIZÁCIA

METAPOLITIZÁCIA

- Campo Hobbit
- MSI v rokoch 1977 a 1981 organizovalo tzv. Campo Hobbit, festival pre mládež, odvodzoval svoj názov zo svetoznámeho románu J. R. R. Tolkiena
- snahou jeho organizátorov bolo vytvoriť alternatívny svet a stratégiu radikálnej pravice na boj s liberalizmom a antifašizmom, ktoré ovládli povojnový svet, predovšetkým v médiách a na univerzitách.
- dobrodružstvá Bilba Bagginsa a hobbitov interpretovali ako bitku proti skazeným a dekadentným nepriateľom a proti obrovskej presile

ALAIN DE BENOIST

- Jedna z najsofistikovanejších foriem metapolitizácie fašizmu sú aktivity tzv. Novej pravice
- Francúzska „Nová pravica“ (Nouvelle Droite) – neskôr tzv. „New Right“ po celej Európe
- Najvýznamnejší predstaviteľ Alain de Benoist (*1943)
- Za cieľ si dal vytvoriť modernú a intelektuálnu pravicu

ALAIN DE BENOIST

- Podľa de Benoista sa majú snažiť získať pozície v kultúrnych a akademických sférach a demokraciu poraziť svojou intelektuálnou a kultúrnou produkciou – najprv ovládnuť kultúru (médiá, univerzity atď.), vytvoriť fašistické „podhubie“ – a až potom získať moc – keď na to budú masy pripravené predchádzajúcou kampaňou na kultúrnom poli
- Cieľ: hegemónia = kontrola, ktorú mohol režim nad obyvateľstvom získať vďaka slobodnej vôli ľudí. Ak chcel režim takúto hegemóniu získať, musel najprv ovládnuť kultúrnu sféru.
- Najprv mali teda hnutia získať vplyv na školách, univerzitách, v novinách, médiách a think tankoch a tie „infikovať“ svojou ideológiou. Politické ovládnutie malo prísť až potom

ALAIN DE BENOIST

- Snaha preniknúť medzi elity a vytvoriť si sieť kontaktov, skupina GRECE
- Prednášky, školenia, semináre, tábory a dokonca letné univerzity.
- Zároveň vytvorili sofistikovaný systém mediálnej a vydavateľskej činnosti – vydávali časopisy, pamflety, knihy i preklady rôznych diel
- Aby zasiahli čo najväčší okruh ľudí, snažili sa písať a posilať svoje články a komentáre do čo najväčšieho počtu francúzskych novín a časopisov
- Nová pravica dodnes existuje a pokračuje vo svojej činnosti (v našom priestore sa odzrkadľuje najmä na dezinformačných a konšpiračných weboch, prostredníctvom ktorých šíri svoju ideológiu)

ETNOPLURALIZMUS

- **Kľúč – koncept etnopluralizmu**
- **Etnopluralizmus – zvláštna forma fašizmu (mnohí za fašizmus neoznačujú)**
- **Proti multikulturalizmu – národy sa nemajú miešať ale žiť pri sebe – idea rozdeliť Európu i sveta na regióny, každý patriaci istému etniku**
- **Židia, Rómovia, Moslimovia – buď deportovať preč z Európy alebo getá (jednotliví ideológovia etnopluralizmu sa vo svojich riešeniach a názoroch na toto líšia)**

SÚČASNÉ NEOFAŠISTICKÉ A NEONACISTICKÉ HNUTIA

- Zlatý úsvit (Grécko)
- Kotlebovci – Ľudová strana
naše Slovensko
- Dělnická strana sociální
spravedlnosti (ČR), pôvodne
Dělnická strana (rozpustená)

JOBBIK

- Jobbik - Hnutie za lepšie Maďarsko (Jobbik Magyarországért Mozgalom) – extrémne zaujímavá prípadová štúdia, začali ako neonacistické hnutie, dnes sú štandardnou, stredo-pravicovou stranou
- = neonacistické hnutia sa dynamicky vyvíjajú, menia, transformujú – vývoj fašizmu po roku 1945 komplexný a komplikovaný

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

